

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 09, 2019

Nummer 9, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:3358](#) 16-04-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:851](#) 16-04-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:3426](#) 16-04-2019

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:1383](#) 16-04-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:696](#) 27-03-2019

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2019:1268](#) 12-04-2019

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2019:3047](#) 10-04-2019

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2018:11041](#) 21-12-2018

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris bespreekt testament in aanwezigheid van een derde. Risico van (non-)verbale beïnvloeding. Berisping.

Klagers verwijten de notaris onzorgvuldig te hebben gehandeld bij het opstellen van het testament en levenstestament van familielid X (72 jaar). Het hof acht klagers slechts ontvankelijk wat betreft het testament. Hierbij hebben zij als versterferfgenamen van X een redelijk belang in de zin van artikel 99 lid 1 WNA. Voor het levenstestament geldt dit niet.

Volgens klagers heeft de notaris een aantal indicatoren uit het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid niet gesignaleerd en daardoor geen passende maatregelen genomen bij het opstellen van het testament. Het hof is het hier niet mee eens. De enkele omstandigheid dat de neef de afspraak heeft gemaakt voor het bezoek van de notaris aan X thuis, is onvoldoende om aan te nemen dat de notaris onvoldoende alert is geweest op de wilsbekwaamheid van X. Het hof vindt het aannemelijk dat de notaris geen aanleiding had om te twijfelen aan X's wilsbekwaamheid. Het feit dat X in een slecht onderhouden woning woonde en zijn zusters jarenlang voor hem kookten en schoonmaakten, zegt op zichzelf niets over X's geestesgesteldheid.

Wel verwijt het hof de notaris dat hij tijdens de eerste bespreking met erflater de neef niet heeft verzocht de woonkamer te verlaten. Hierdoor heeft de notaris onvoldoende acht geslagen op het risico van (non-)verbale beïnvloeding door derden. Het feit dat de neef niet heeft deelgenomen aan het gesprek en de kamer vrij ruim was, doet hier niet aan af. Het hof vindt de maatregel van berisping hiervoor gerechtvaardigd. Het verwijt betreft immers een wezenlijk onderdeel van de taak en verantwoordelijkheid van de notaris, te weten dat hij zich ervan dient te vergewissen dat een partij zelfstandig, zonder beïnvloeding door derden, in staat is zich een rechtens relevante wil te vormen en dat de inhoud en de gevolgen van een te ondertekenen akte daarmee in overeenstemming zijn.

Het hof verwijt de notaris niet dat hij het testament, na de eerste bespreking op vrijdag, al op maandag daarna heeft gepasseerd zonder toezending van een conceptakte. X had zijn redenen voor deze haast kenbaar gemaakt en wilde geen concept ontvangen. De notaris mocht bij het passeren daarom volstaan met de mondelinge toelichting.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 16-04-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:1383

Zaaknummer: 200.237.340/01 NOT

Rechters: J.W.M. Tromp, J.H. Lieber en J.W. van Zaane

Wetsartikelen: 99 WNA

RECHTSPRAAK

Voorwaardelijke erfstelling. Feitelijk verzet tegen verblijvingsbeding stiefmoeder leidt voor de kinderen tot onterving. Cautio Socini.

Erflater heeft in zijn testament zijn kinderen tot enige erfgenamen benoemd, onder de volgende voorwaarde: 'Indien één of beide zoons mijn testament niet respecteert/respecteren danwel weigert/weigeren aan de uitvoering daarvan mede te werken of enige schenking door mij aan mijn echtgenote gedaan of enig beding van inbreng in gemeenschap en/of verblijving aan mijn echtgenote niet mocht(en) respecteren danwel niet volledig of onverkort binnen zestig dagen na daartoe door mijn executeur schriftelijk zijn aangemaand schriftelijk heeft/hebben verklaard zowel in mijn testament als in bedoelde schenkingen en bedingen te berusten onterf ik mijn beide zoons en zijn/hun afstammeling(en) en benoem ik tot enige erfgename van mijn gehele nalatenschap mijn echtgenote.'

De hier bedoelde echtgenote is de tweede echtgenote van erflater, stiefmoeder van de kinderen.

De rechtbank oordeelde eerder dat de voorwaarde (Cautio Socini) is vervuld en de kinderen geen erfgenamen zijn (ECLI:NL:RBMNE:2016:6487). Het hof trekt thans dezelfde conclusie. De door de kinderen verzochte vernietiging van de vroegere verdeling (2002) van de door hun moeders overlijden ontbonden huwelijksgemeenschap en haar nalatenschap, heeft mogelijk ook gevolgen voor de inbreng en verblijving ten behoeve van stiefmoeder. Daarmee staat vast dat de kinderen het beding van inbreng en verblijving niet respecteren.

De onterving heeft niet de strekking de zoons te belemmeren in hun vrijheid bevoegdheden uit te oefenen die hun krachtens Boek 4 BW toekomen (art. 4:4 lid 1 BW). Dat hun beroep op de nietigheid/vernietiging van de verdeling van 2002 ertoe leidt dat zij geen erfgenamen zijn, betekent niet dat zij in enige erfrechtelijke vrijheid in zijn nalatenschap zijn belemmerd, wel dat de aan bepaalde gedragingen van hen door erflater verbonden gevolgen worden geëffectueerd. Het staat erflater vrij in zijn testament te bepalen wie zijn erfgenamen zijn en onder welke voorwaarden. De voorwaarde inzake het niet respecteren van de inbreng en verblijving was niet onmogelijk te vervullen en ook niet in strijd met de goede zeden, de openbare orde of een dwingende wetsbepaling (art. 4:45 lid 1 BW) .

Overigens betreft het een internationale casus. Erflater was van Nederlandse nationaliteit, maar leefde vanaf 1991 tot zijn overlijden in 2014 in België. Het hof baseert zijn rechtsmacht ten aanzien van de vererving en afwikkeling van de nalatenschap en de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden op artikel 2 Rv.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-04-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:3358

Zaaknummer: 200.211.887

Rechters: J.H. Lieber, M.H.F. van Vugt en R.E. Brinkman

Wetsartikelen: 4:4 BW, 4:45 BW en 2 Rv

RECHTSPRAAK

Tenzij-clausule ouderlijke boedelverdeling. Termijn. Effect uitsluitingsclausule.

V is tweemaal gehuwd geweest in algehele gemeenschap van goederen. Beide huwelijken zijn door echtscheiding ontbonden. De laatste ex-echtgenoot stelt tevergeefs dat de woning van V in de gemeenschap is gevallen en verlangt tevergeefs de helft van de overwaarde.

De woning is afkomstig uit de nalatenschap van de moeder van V. Zij overleed in mei 1996 en had in haar testament een ouderlijke boedelverdeling opgenomen (art. 4:1167 oud BW) met de volgende tenzij-clausule:

'Ik geef mijn genoemde echtgenoot het recht om de voormelde boedelverdeling geheel of gedeeltelijk niet te aanvaarden, mits hij zulks binnen drie maanden na mijn overlijden bij notariële akte te kennen geeft, in welk geval de niet-aanvaarde zaken alsnog tussen mijn erfgenamen in scheiding moeten worden gebracht.' Voorts had moeder een uitsluitingsclausule opgenomen.

Vader heeft in december 1996 bij notariële akte verklaard de toedeling van de woning niet te aanvaarden, waarna de woning in augustus 1997 door vader is overgedragen aan V, die wegens overbedeling NLG 400.000 heeft voldaan.

Ter gelegenheid van de eerste echtscheiding heeft een hoogleraar in 2005 geadviseerd: 'Aan de uiterste wil en de uitvoering daarvan kleefden dus geen bezwaren, zodat ook de uitsluitingsclausule in werking trad. (...) De clausule geldt voor elke verkrijging krachtens erfrecht en dat de toedeling van het pand aan de vrouw op 28 augustus 1997 een verkrijging krachtens erfrecht was, staat buiten kijf (...). Dit betekent derhalve, dat de vrouw enig eigenaresse is van het pand (...).'

Het hof wijst de vordering van de man af en overweegt ten overvloede dat het hof het advies uit 2005 juist voorkomt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-04-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:3426

Zaaknummer: 200.246.969/01

Rechters: J.D.S.L. Bosch, W. Breemhaar en I.M. Dölle

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW

RECHTSPRAAK

Vordering op nalatenschap wegens betaalde uitvaartkosten. Geen verrekening met schuld aan nalatenschap.

Erflater laat bij zijn overlijden zijn minderjarige kind als enig erfgenaam achter. De tweelingbroer van erflater, die geen erfgenaam of legataris is, is eerder door het hof bevolen om een boedelbeschrijving van de nalatenschap te maken (ECLI:NL:GHDHA:2018:2189).

In de onderhavige procedure vordert de moeder van het kind onder meer afgifte van fotoalbums, de laptop en inboedel van erflater. Volgens het hof is niet aangetoond dat de broer deze goederen heeft meegenomen uit de woning van erflater. Wel moet de broer 8.000 euro terugbetalen aan de nalatenschap. Dit bedrag heeft hij na erflaters overlijden onbevoegdelijk naar zijn eigen bankrekening overgemaakt.

De broer heeft jegens de nalatenschap recht op vergoeding van een gedeelte van de door hem betaalde uitvaartkosten. Hij heeft de uitvaart naar beste eer en geweten geregeld. Ook heeft hij een grafsteen uitgekozen en grafonderhoud afgekocht. Deze laatste beslissingen waren niet onmiddellijk nodig. Toen duidelijk was dat het kind erfgenaam was, had de broer over de steen en het onderhoud overleg moeten plegen met de moeder. Het hof acht vergoeding van de grafsteen tot ruim 2.800 euro redelijk. De afkoop van het onderhoud is voor rekening van de broer.

De broer wenst zijn schuld aan de nalatenschap en zijn vordering op de – wettelijk te vereffenen – nalatenschap met elkaar te verrekenen (art. 4:217 lid 1 BW). Het hof wijst dit af, omdat zowel de schuld als de vordering zijn ontstaan na het overlijden van erflater en niet voortvloeien uit handelingen met erflater voor zijn overlijden (vergelijk art. 53 Fw).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 16-04-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:851

Zaaknummer: 200.245.020/01

Rechters: A.H.N. Stollenwerck, A.E. Sutorius-van Hees en J.B. Backhuijs

Wetsartikelen: 4:217 BW en 53 Fw

RECHTSPRAAK

***Kinderen mogen persoonlijk afscheid nemen van overleden vader.
Artikel 8 EVRM, family life.***

De kinderen van erflater vorderen in kort geding met succes dat de levenspartner van hun vader wordt veroordeeld om de kinderen persoonlijk, zonder aanwezigheid van anderen, afscheid te laten nemen van hun overleden vader.

Volgens de levenspartner wilde erflater niet dat zijn kinderen, met wie hij langdurig geen contact meer had, bij zijn uitvaart aanwezig waren of anderszins afscheid van hem namen. Erflater heeft dit echter niet vastgelegd in een codicil of testament. De wens was kennelijk niet zo urgent. Tegenover het belang van de levenspartner om de wensen van erflater te respecteren, staat het belang van de kinderen om persoonlijk afscheid te kunnen nemen van hun vader. Dit recht wordt in het EVRM gewaarborgd (art. 8 EVRM, 'family life'). Gelet op dit belang en de onomkeerbare gevolgen die het heeft als de kinderen geen afscheid kunnen nemen van hun vader, wijst de voorzieningenrechter het gevorderde toe. Dat de condoleance voor de kinderen toegankelijk is, maakt dit niet anders.

Gelet op de zeer grote belangen legt de rechter de levenspartner een dwangsom op bij niet-nakoming van de hoofdveroordeling.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 12-04-2019

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2019:1268

Zaaknummer: C/08/231198 / KG ZA 19-93

Rechters: H. Bottenberg-Van Ommeren

Wetsartikelen: 8 EVRM

RECHTSPRAAK

Valse aangiften door belastingadviseur erflater. Onbekende schulden nalatenschap. Machtiging om alsnog beneficiair te aanvaarden.

X is enig erfgenaam en executeur van erflater en heeft de nalatenschap zuiver aanvaard. X verzoekt de kantonrechter met succes machtiging om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden (art. 4:194a lid 1 BW).

Erflater heeft haar belastingaangifte inkomstenbelasting de laatste jaren laten verzorgen door een belastingadviseur. Anderhalf jaar na erflatsters overlijden blijkt X na een bericht van de belastingdienst dat de belastingadviseur waarschijnlijk aangiften heeft vervalst, waardoor X naheffing en terugvordering van toeslagen vreest. Het is niet duidelijk of die bedragen uit de nalatenschap kunnen worden betaald.

X heeft het verzoek tijdig ingediend en volgens de kantonrechter betreft het schulden die X niet kende, noch behoorde te kennen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 10-04-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2019:3047

Zaaknummer: 7460510 EJ VERZ 19-6

Rechters: J.S. Reid

Wetsartikelen: 4:194a BW

RECHTSPRAAK

Taak executeur is geëindigd. Incasseren vordering nalatenschap behoort niet meer tot zijn beheerstaak.

Erflaatster laat bij overlijden vijf kinderen als erfgenamen achter. Kind X heeft zij tot executeur benoemd. In geschil is of de taak van X als executeur is geëindigd.

X wil de vordering van de nalatenschap op een bv, waarvan X grootaandeelhouder en bestuurder is, niet incasseren. Volgens X kan de bv niet aan haar betalingsverplichting voldoen en is het in niemands belang om de vordering op dit moment te incasseren. Volgens andere kinderen heeft X een tegenstrijdig belang, misbruikt hij zijn bevoegdheid als executeur en moet X zijn functie neerleggen.

Volgens het hof is de taak van X als executeur van rechtswege geëindigd (art. 4:149 lid 1 onder a BW). Beide partijen – ook X – menen dat alle werkzaamheden zijn uitgevoerd, behalve het incasseren van de vordering. De schulden van de nalatenschap zijn dus voldaan (art. 4:144 BW), zodat X niet meer de exclusieve bevoegdheid uit artikel 4:147 lid 1 BW toekomt en het incasseren van de vordering niet meer tot zijn beheerstaak behoort.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 27-03-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:696

Zaaknummer: 200.245.848/01

Rechters: P.B. Kamminga, J.M. van Baardewijk en J.B. Backhuijs

Wetsartikelen: 4:144 BW, 4:147 BW en 4:149 BW

RECHTSPRAAK

Stalkende erfgenaam. Contactverbod in vaststellingsovereenkomst afgedwongen in kort geding.

X en Y hebben over de afwikkeling van de nalatenschappen van hun ouders een vaststellingsovereenkomst (art. 7:900 BW) gesloten. Hierin is onder meer afgesproken om na de verdeling 'definitief uit elkaars leven te verdwijnen'. Y en zijn partner Z benaderen X echter weer, waarop X in kort geding een straat- en contactverbod vordert. Volgens X wordt hij ernstig lastgevalen, gestalkt en bedreigd door Y en Z. Y en Z hebben eerder voor X (advocaat van beroep) lasterlijke en beschadigende brieven rondgestuurd en suggereren dit weer te gaan doen.

De voorzieningenrechter wijst een straatverbod af. Een (schriftelijk) contactverbod voor Y (en Z als spreekbuis van Y) is wel gerechtvaardigd, omdat Y tekort is geschoten in de nakoming van de vaststellingsovereenkomst en eerder onrechtmatig heeft gehandeld jegens X. Een dwangsom dient als prikkel tot nakoming van de veroordeling.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 21-12-2018

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2018:11041

Zaaknummer: C/10/564081 / KG ZA 18-1309

Rechters: P. de Bruin